

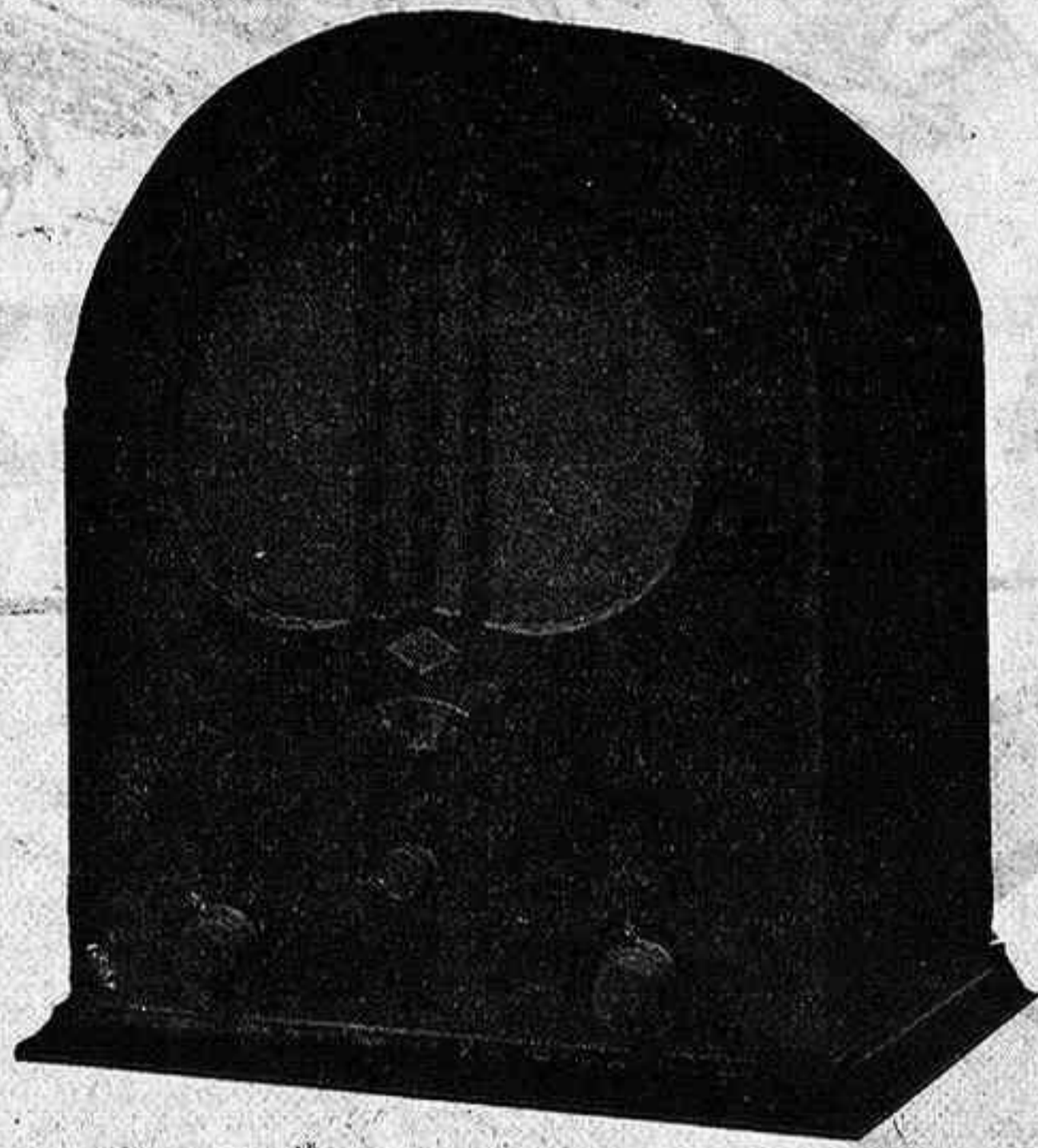
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Tot sigui per la concòrdia

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sortir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

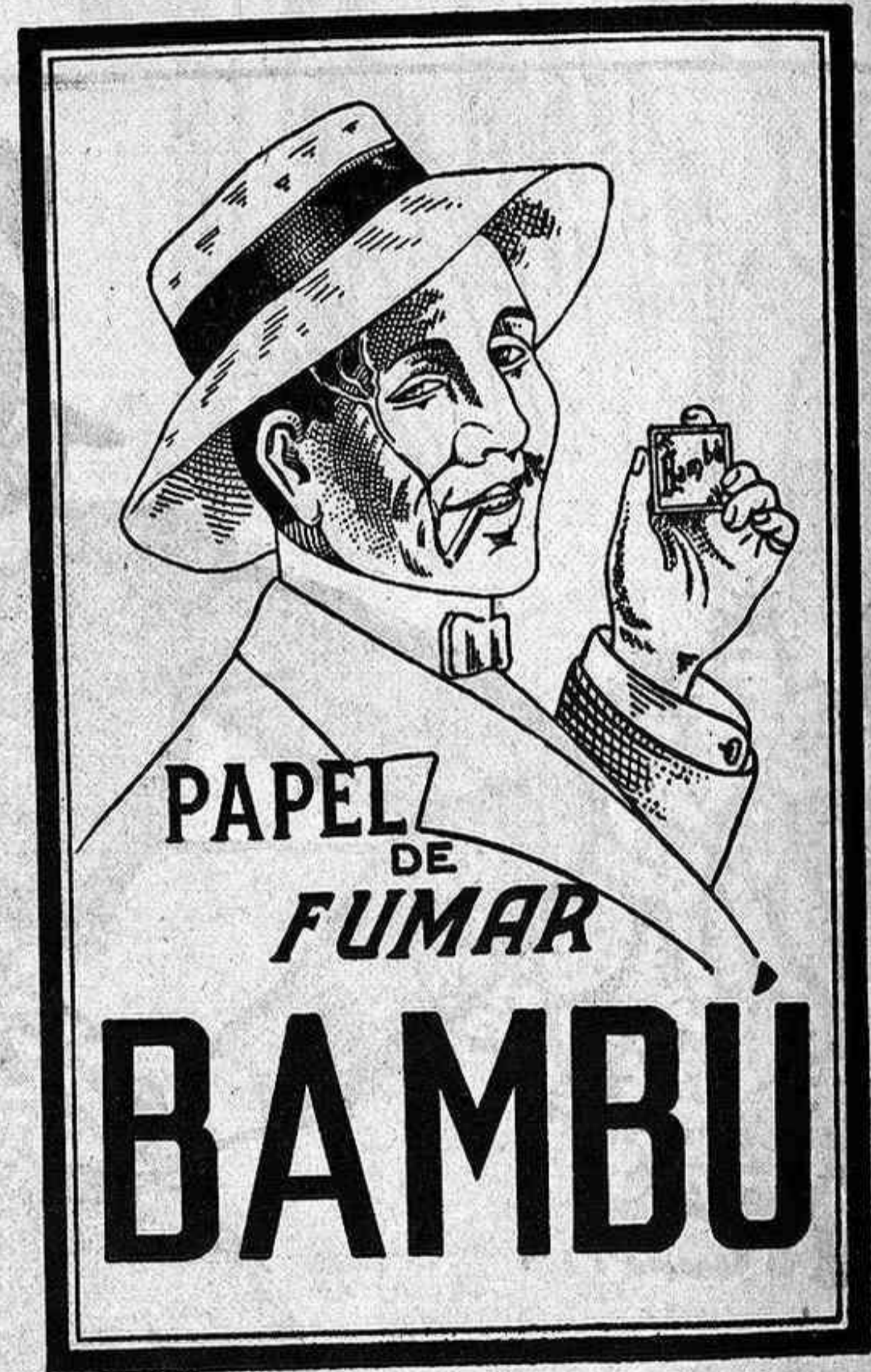
siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avari si), *ecsemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polusions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *radiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gragees potencials del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remitent 0'50 ptes. en segells per al franquex a Oficines Laboratori Sòkatarq, carrer del 1er, 18, telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

Unitat esquerrana

N estimadíssim amic meu, observador objectiu de l'actuació de la minoria catalana al Parlament, i especialment del joc estratègic de la minoria d'Esquerra Republicana de Catalunya, feia cosa d'un mes i mig que no havia estat a Barcelona. En arribar ací, per passar uns dies, s'ha trobat l'ambient enrarit per coses que es diuen i que no són veritat. Hi ha adversaris de l'actuació d'uns homes, hi ha enemics de l'actuació d'uns altres; hi ha qui creu traïdors uns i fervents nacionalistes uns altres. Cosa estranya és que aqueixes esclertes es puguin produir. Fa l'efecte que si no són les mateixes persones interessades, són potser amics i massa admiradors de certs individus els que fan córrer aqueixes actituds que no són exactes i que produeixen una pertorbació lamentable en l'actuació general de la minoria catalana.

—I doncs?

—Estic astorat...

—Per què?

—Home, he parlat amb catalanistes de bona fe. Per a aquests nacionalistes de bona fe hi ha a la minoria catalana gent que sent la catalanitat d'una manera abraçada i ferma, i n'hi ha que el senten d'una manera opaca i gris...

—Vol dir?

—Miri, he parlat amb un catalanista integral que m'ha dit que Lluís Companys i Lluhi i Vallescà han deixat d'ésser catalanistes, i que en són més que mai Aiguader, Dencàs, Ventura Gassol i Puig i Ferrer.

—I això, ¿per què ho diuen?

—Perquè veuen l'actuació d'uns i d'altres al Parlament...

—Caldrà començar a iniciar en el secret de les reunions de minoria catalana i de minoria d'esquerra perquè la gent tingui un coneixement exacte i no judiqui els homes responsables de l'actuació política ni els fets que es produeixen amb tanta superficialitat. De moment cal dir que totes les intervencions polítiques de l'Esquerra, abans que tot, han estat aprovades per unanimitat, per total unanimitat dels diputats sotmesos a la disciplina del partit polític. Que aqueixes intervencions parlamentàries es sotmeten a l'aprovació de la minoria d'Esquerra, i la minoria d'Esquerra aprova o rectifica punts i fonaments dels discursos que han de pronunciar-se. Es a dir que tot el que han dit els senyors Companys, Lluhi i Vallescà, Xirau Palau (Antoni), Torres (Humbert), abans de dir-ho al Parlament ha estat dit a la minoria d'Esquerra i la mino-

ria d'Esquerra ho ha aprovat per unanimitat, i no cal dir que a aqueixes reunions hi han assistit els senyors Aiguader, Dencàs, Ventura Gassol, Puig i Ferrer, que ara certs elements que ignoren què cosa vol dir disciplina de partit, sembla que volen situar en front de l'actuació parlamentària dels primers. Això no és cert, això és una jugada que volen fer els enemics de l'Esquerra per a obrir esclertes en la disciplina del partit més nombrós i que més ha fet per la llibertat política de Catalunya. Els senyors Aiguader, Dencàs, Gassol i Puig i Ferrer han aprovat sempre, en tot moment, abans de pronunciar-los, els discursos dels senyors Companys, Lluhi, Xirau, Torres, i tot aquell que digui que no està conforme amb el que han dit els esmentats senyors, no sap el que es diu. Si els senyors Aiguader, Gassol, Puig i Ferrer i Dencàs no estiguessin conformes amb l'actuació al Parlament com a homes honorables, haurien plantejat en el si del partit la qüestió, i no ho han fet. I també cal dir que el mateix senyor Macià, l'honorable i digne President de Catalunya, ha estat sempre al corrent del que passava a Madrid, i ha aprovat abans de fer-les les actituds o paraules que debia pronunciar qualsevol home significat de la minoria; per tant, voler fer una esclerta fonamental entre els homes de l'Esquerra és una equivocació, si no és que es desitja mostrar quelcom més que un error, sinó procurar la desfeta política de l'Esquerra.

—Però a l'Esquerra hi ha matissos...

—Com a tots els partits...

—Hi ha qui és més catalanista que altres...

—No; això, no. Hi ha matissos del catalanisme, que no és el mateix. Com al socialisme hi ha el criteri Prieto el criteri Largo Caballero; com al partit radical-socialista hi ha el criteri Domingo i el criteri Albornoz. com en tots els partits democràtics. No hi pot haver matissos en el lerrouxisme, per exemple, ni a cap partit de cabdillatge, però els matissos dintre dels partits democràtics és el que vivifica i tonifica els partits. Sense una dreta i una esquerra, sense un sentit conservador dels principis i un sentit progressiu de la doctrina no fora possible l'existència de cap partit democràtic. No hi ha, doncs, escissionisme. Tots van a la una. Com a la una varen anar en expulsar el senyor Carrasco Formiguera, des del senyor Corominas al senyor Gassol; des del senyor Hurtado al senyor Dencàs; des del senyor Palet al senyor Puig i Ferrer; des del senyor Bellí al senyor Aiguader. I si els homes més dretans fins als més radicals nacionalistes convingueren en treure de la minoria a qui volia fer el "radical", per fer un paper més lluit que els altres, no és qüestió de voler fer creure ara que els nacionalistes "a outrance" estan sotmesos a homes d'un altre matís. Les coses que diuen al Parlament els senyors Companys, Lluhi, Xirau i Torres, abans han estat aprovades pels senyors Aiguader, Dencàs, Gassol i Puig i Ferrer, i qui vulgui fer creure altra cosa és que voldria veure dividida l'Esquerra Republicana de Catalunya, que per ara i per molt temps, sota la figura de Francesc Macià, és la garantia més viva i perfecta de l'esperit liberalíssim i democràtic de Catalunya.

FRANCESC MADRID

Una bona definició

La gent, davant de la voracitat governativa de les hosts d'Alexandre Lerroux, acostuma a anomenar el seu partit la plaga de la llagosta.

La definició és exacta. Imagineu com quedaria la República amb un parell d'Emilianos a cada Ajuntament?

Un símptoma

Però què s'esdevindria si governés Alexandre Lerroux? El què s'ha esdevingut a Saragossa amb motiu del seu ríting demanant el Poder, n'és un símptoma clar. Els cambrers s'han declarat en vaga. Això vol dir que hi hauria vagues i protestes constants en tot el país. Què els obrers no voldrien, per dignitat, acatar el Govern format per l'home que més els ha traït.

Es clar que hi ha la Guàrdia Civil...

Però per arribar a una dictadura que protegeixi els expoliadors del país no calia haver proclamat la República.

Quí votaria el partit lerrouxista?

Hi ha molta gent que dubta que Lerroux, si hi hagués noves eleccions, traigués una majoria suficient per a governar. Es de totes maneres una votació que donaria sorpreses. ¿Car qui serien els seus electors?

Sembla evident que hi hauria una convergència d'elements tèrbols i d'elements clericals. El votarien alhora les monges i les prostitutes, els croupiers i els jesuïtes. Les monges naturalment com a mal menor, els jesuïtes amb l'esperança de tornar i els altres amb la seguretat que amb el joc, la vida de nit s'animaria.

El votarien tots aquells que esperen que amb el seu vot comprarien un càrrec a un Ajuntament o a una Diputació que els permetria de viure sense treballar.

El votarien aquells que es pensen que amb els lerrouxistes a l'Ajuntament, aconseguirien amb poques costes de fer negocis il·licits; tirar aigua a la llet, vendre pols per farina, carn d'ase o de cavall per vedella, construir ponts i altres obres públiques amb arena enlloc de ciment...

El votarien també els republicans nous de trinca del Real Club Republicano que presideix l'incomparable Pic i Pon...

Tot això certament, dona un gran contingent en un país que ha suportat durant tants d'anys una monarquia, tèrbola.

Però en canvi no el votarien els treballadors honrats, els intel·lectuals que aspiren a viure de les seves obres, els negociants conscients i tots aquells que amb el seu esforç aspiren a contribuir a la grandesa del país i de la República.

I això també encara és important!

Què farà Lerroux?

Hom ja sap quin serà el primer acte governamental que intentarà dur a cap el senyor Lerroux. Reformar la Constitució i posar allí on diu: "Espanya es una República de Trabajadores de todas clases", això altre: "Espanya es una República para vividores".

L'home previsor

Un diputat per Màlaga conta lo següent:

—Diumenge es va celebrar un banquet en honor del cap de la minoria radical-socialista, Emili Baeza Medina perquè l'esmentat diputat va ésser derrotat d'una manera ridícula per a un càrrec de la Junta del col·legi d'advocats de Màlaga. Precisament Pere Comines va enviar una carta d'adhesió fent elogis de les dots de moralitat i de capacitat del senyor Baeza Medina, que és un dels valors més joves i més autèntics del forum espanyol. El banquet va ésser un acte d'homenatge i de desgreuge, i van acudir els ministres de Justícia i d'Agricultura, alts personatges, etc., etc. Quan al banquet Baeza Medina va contar l'estúpida traveta que li va fer perdre el lloc a la Junta directiva, un xicotet indignat va cridar: *Abajo el Colegio de Abogados!* En sentir això un xicot que tenia pinta de pistoler, es va esverar i va respondre: *Quieto! Y entose quien va a defenderno!*

Don Ramon al Congrés

Tothom sap que la rigurositat per entrar al departament de Premsa del Congrés és categòrica. Per entrar a la tribuna de Premsa s'ha d'entrar amb tres carnets especials i el del Comitè Paritari. Els porters tenen severíssimes ordres i les fan complir amb serietat. Però la nit en què la Cambra va decidir la condemna del ex-rei, don Ramon del Valle Inclán va voler assistir a la històrica sessió. No tenia cap mena de carnet, ni d'entrada, però qualsevol s'atreveix a demanar-li res a un home que porta aquelles barbes llarguíssimes. Va tenir facilitat per a entrar al Congrés, per a pujar a les Seccions i per entrar a la tribuna de la Premsa, on va seure's en un primer rengle. Un criat, però, que no l'havia vist mai, s'atansà i li digué si portava carnet de periodista:

—*Yo no soy periodista yo soy historiador...*

—*Ah! Pues si no es usted periodista aquí no puede estar...*

—*Yo soy mas que periodista, yo no vengo aquí a hazer gazetillas, yo vengo a hazer historia. Soy historiador...*

Davant d'unes barbes tant imponents i del fenomen de què hi hagués un historiador a la Cambra, es va anar a consultar el cas al senyor Besteiro. En saber que era Valle Inclán, va exclamar:

—*Que se quede en la tribuna de la Premsa! Que no lo toquen! Si le echan de allí va entrar en el Salón de Sesiones!*

Els poetes que van a Madrid

L'altre dia, a la Generalitat, unes senyores havien anat a interessar-se per la salut de Ventura Gassol.

Les atenia el seu secretari, Melcior Font, que també és poeta: també portava cabells llargs.

De sobte, una de les senyores preguntà a Melcior Font:

—I vostè no hi va mai a Madrid? Melcior Font, amb un gest instintiu—la mà damunt la cabellera—, respongué:

—No, senyora, no!

GLOSSARI

LA TRISTESA DE LES BESTIES

No havíem vist mai lleons a la Generalitat. I l'altre dia n'hi vegérem.

No és que no n'hi haguessin abans. Es que no els vèiem, no ens en adonàvem. Però ja hi eren.

Aquests lleons, tranquil·litzeu-vos, no són de debò, no són vius. Aquests lleons són de bronze: del bronze d'uns canons de Montjuïc. I estan un a cada costat de porta. Fan guàrdia, com si estiguessin empeltats de mosso de l'esquadra. I són la guàrdia més inofensiva i tranquil·la de la Generalitat.

Aquests lleons, dels quals no ens havíem adonat fins ara, estan un xic tristos. Sobretot d'un temps ençà. Si no fossin de bronze, fins i tot pensariem que s'han amagrit.

Algú ho ha atribuït a la discussió cada dia més enverinada de l'Estatut. Altres, al mal efecte que els fa veure que a la Generalitat l'Esquerra sap rebre tan bé i amb tanta de polidesa les

desferres de la Lliga i de la dictadura (a. f. p.).

No sabem qui tindrà raó. No sabem el motiu de la tristesa d'aquestes pobres bèsties decoratives, molt més interessants que les altres bèsties: les disfressades de persona, que no són ni decoratives. Però sabem que estan tristes, que és el que ens interessa.

I conèixer un lleó en el moment que està trist és una cosa que, la veritat, ens preocupa.

Els lleons de la Generalitat estan tristos. Més tristos que Melcior Font quan s'innovà que a Madrid uns salvatges aficionats a barber havien volgut tallar els cabells a Ventura Gassol.

Algú de la casa ens ha dit que els lleons temen la cesantia, talment com qualsevol oficinista. I a cada nou atac contra l'Estatut, els pobres lleons estan més tristos i temen que el poble els prengui per aquells lleons tan espanyols del Congrés.

I com que al Congrés alguns hi fan una feina tan poc cordial, tan poc simpàtica, els lleons tenen por que—amb aquesta febre unitària i espanyolista—els substituïxin per dos gossos del Pireneu català.

VIRAI

FITXES

DEL CARNET D'ESTIU. Migdia de sol fort. Un carrer solitari. Empedrat, encés. Una dona gràvida que camina atei-xugada.

La dona gràvida aprofita la solitud per a arrancar-se la cara amb rialles que ha mostrat als passants. La porta a la mà, i la mà li penja al llarg del cos, amb el carregament de la cara.

Calor. Ni una ombra.

La dona aixeca vers el sol—espill roent—, la cara que portava sota la cara alegre: és una cara contreta, adolorida; el fill encara no-nat sembla que hi hagi clavat les dents!

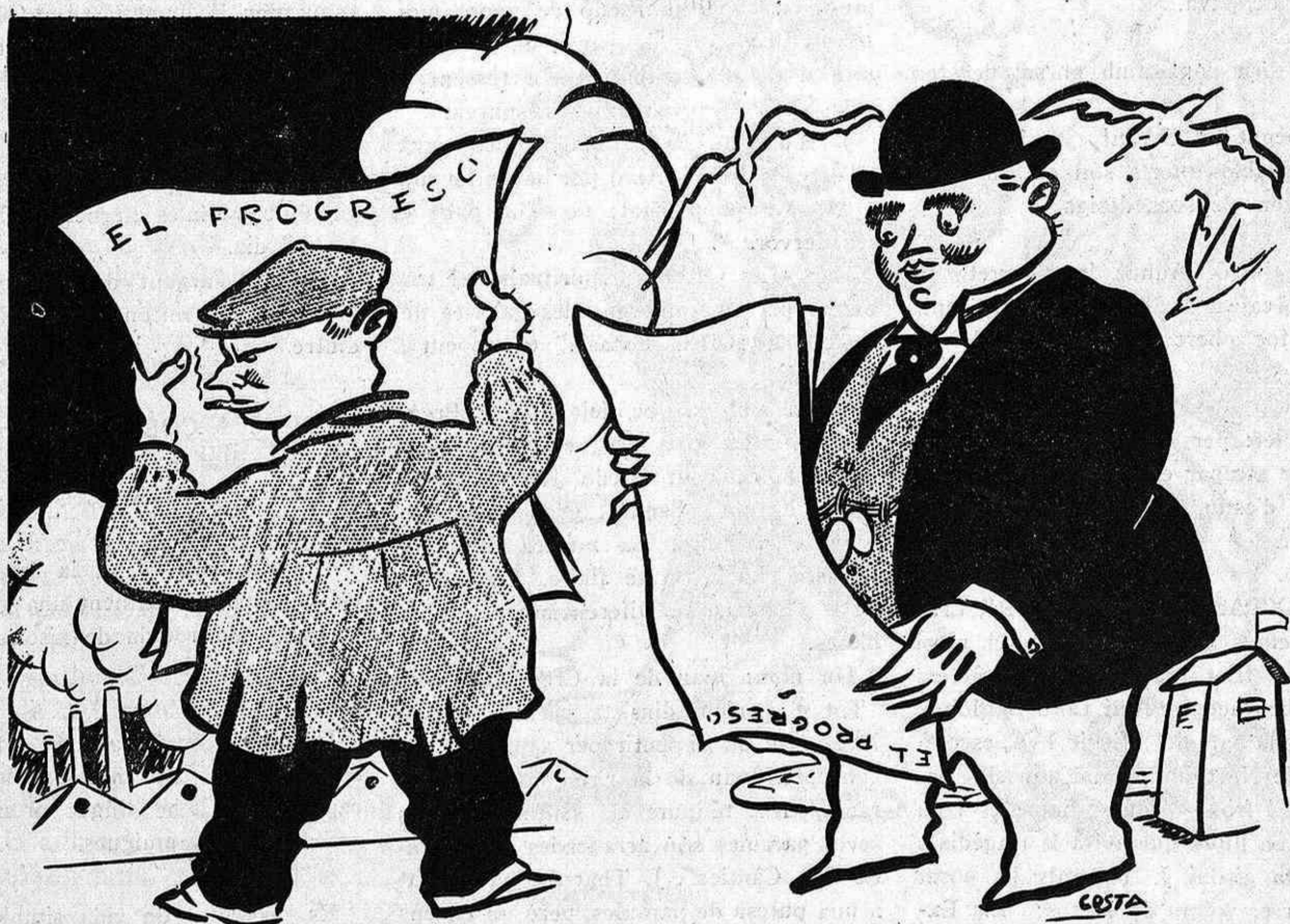
Ve un ventet que porta la flaire especial d'un mar d'esponges.

Ve adés per a acaronar les carns cremades dels que "fan bronze", adornats en les platges.

El vent retorna al seu mar, engreixat de pell ja a punt de fenellar-se.

Elefant del parc. Vinc a recordar aquells dies en què les teves orelles s'arrugaren de fred per sempre més.

Les fulles seques de les avingudes corrien com rates.

“El Progreso” en mans d'En Pic

Els que el llegien abans i els que el llegiran ara.

La ràdio i el temps

—Vol dir que la ràdio te la culpa de que faci aquest temps tan variable?
—Jo crec que sí, perquè ho veig molt embolcallat tot això!

Tu i jo ens escalfarem amb l'illusori foc d'una Delco, i ens van caure damunt les cinc d'una tarda amb gebre d'hivern.

M'has reconegut. El record s'extén damunt del teu cap i del meu com una ombrella de Java.

Omplo una copa amb el sol del teu cos nu.

M'he begut tot l'estiu!

Els veritables morts són els vius que no realitzen els seus desigs.

Nit de bugó. Adhuc la cigarreta se m'ha sobecat a la boca. No pot tenir l'ull de foc obert sota la parpella de cendra.

Marrequet: per què deixes la mare i corres per atrapar el sol que fuig?

Es sol d'estiu, marrequet! Si fos so d'hivern!...

ELS EXTASIS, DE J. THARRATS.

En els temps de Shakespeare, el rètol d'un llibre trist era fet amb caràcters de lletra ben negres. Així Lord Bardolph, en la segona part del "Enric IV", escolta de boca de Northumberland aquestes paraules: "El front d'aquest home és com el rètol d'un llibre que avisa la tragèdia".

El poeta gironí J. Tharrats ha posat al seu darrer volum de versos: "Els Extasis" unes grans lletres d'argent damunt d'un fons negre. Aristocràcia de cambres endins; fosca embolcallant un sató

de moblatge suntuós. Es pot dir de J. Tharrats: els seus llibres són l'equivalent d'un escut de noblesa. Avisen la noblesa de l'autor ja en el portal.

Viure en castell—intern o extern—, presuposa una unificació de panorames. No es deu sortir del jardí, de la biblioteca, i de les cambres. Se'n ressent la vida; però la personalitat s'espurga.

J. Tharrats és ja l'únic poeta amb "Torre de Vori". Això pot haver fet mal a la seva popularitat; no n'ha patit el seu fervor.

En: "Les Ofrenes Espirituals" el trobarem per les cambres i les galeries del castell. En: "Els Extasis" el trobem a l'oratori.

Prega amb la veu dels altres? Prega amb la seva. Una preguera ni vertical, ni teològica com la de Joan Sebastià Bach. El nom d'aquest gran músic encapçala el llibre. La música de Joan Sebastià Bach no té flaire. Els versos de J. Tharrats, sí. Diferènciament de nobleses.

Un nom: Joan de la Creu. Un vers: "Tot el perfum dins ta paraula pura!" Marcarem un dissentir per a precisar un concepte. Joan de la Creu no té la paraula pura: té purs els sentiments. Les seves paraules són arrancades del "Càntic dels Càntics". J. Tharrats ha arribat a una puresa de paraules, però un encens cristià i una mirra pagana li perfumen l'intenció, el sentiment. Queda dit com sona la preguera de J. Tharrats entre

l'harmonia i el foc dels seus invocats

En els retallats mots del poeta gironí hi ha foguerades de ponent i sedes d'horitzó. En la porta de l'oratori on prega s'hi han agregut set llebrers blancs que esguarden la lluna per rera les fantasies policromades d'uns vitralls gòtics. El que no vol dir que en tot el llibre no s'hi santifiqui la pau de la llar i s'hi cantin les serenitats eglògiques del Vell Testament amb to de veu del qui vol pregar amb paraules eternes, no amb paraules del dia.

Lletres d'argent damunt coberta negra: espitllera en un mur de nit. La llum, dintre.

TIPUS I COSES. Viu en monòleg perenne. Mai ha escoltat les rèpliques de l'amic ni el diàleg dels altres.

Davant d'ells hi va la seva imaginació tocant-li eternament una gran marxa triomfal, abarrota de xiscles de trompeta.

Una frase de dona: Sóc tafanera. No sento l'amor. Mai ningú m'ha conegut cap amant. N'he tingut prou amb els amants de les amigues.

Es professor de vida simple, de vida sense anàlisi i sense complicacions

Thomàs Mann ha dit d'aquesta vida: "la vida dels rossos d'ulls clars".

Porta la virtut dintre el moneder. Li fa de moneder una ostra domesticada, que només s'obre i flaira quan li fan un discurs de moral.

Rivarol ens porta aquest fragment de carta de dona: La dona escriu al seu drust i li diu: Torna desseuuda. Si jo hagüés pogut estimar els absents hauria estimat Déu”.

moni no volia que escrivís aquest llibre, tan saludable per l'ànima!

RAMON VINYES

Els catalans a París

ALTA FINANÇA

F, un periodista ben conegut avui a Barcelona per les seves activitats polítiques, va arribar a París cap allà l'any 1923.

Portava per tot bagatge algunes camises, molts llibres i un caixó de figues de Fraga.

Com a medis d'existència, no comptava amb altra cosa que 75 pessetes mensuals que una revista financiera li enviava en pagament dels articles que havien d'orientar els subscriptors.

Va llogar una petita habitació a les golfes d'una vella casa del Boulevard Saint Michel, i va comptar les figues que hi havia en el seu caixó.

N'hi tocaven 32 cada dia, i els diumenges 35, per a arribar fins al dia 30 del mes, data en la qual rebia els quinze duros de la revista.

I els articles anaven sortint com bolets del cap del nostre amic.

Eren uns articles terribles, cinglants i extremadament pessimistes.

Quan el trobàvem al cafè de la Coupole, ens en llegia algun, bo i queixant-se de que tenia tota la boca llagada de tant menjar figues seques.

Els títols dels seus articles eren esferoidors.

“La debacle de las finanzas”, “La quiebra del dólar”, “Millones y millones perdidos”, “El fin de la libra esterlina”, “El caos de la alta banca”, “Rockefeller camino del desastre”, “La curva fatal del peso”...

Per fi arribà l'últim de mes i F... rebé la esperada carta certificada amb els quinze duros de la seva mensualitat.

Aquell dia les figues ja s'havien acabat.

El nostre home se'n va anar a un

restaurant, entaulant-se per a dinar de debò, tal com no ho feia d'un mes ençà.

El vegérem a la nit arribar al cafè tot satisfet i vermell. Saludava amablement tothom i anava treient dels seus llavis unes espesses bocanades de fum.

Va asseure's, i després de demanar cafè i conyac es tregué de la butxaca unes quartelles.

Eren uns articles financers que acabava d'escriure. Però hi havia quelcom de canviat. En floc d'aquells terribles títols a que ens tenia acostumats, aquests havien pres un caire francament optimista.

“Un rayo de luz en el caos económico”, “Ligeras modificaciones en la finanza balkànica”, “Rockefeller, el defensor del dólar”...

BENEFICENCIA

J..., un altre periodista, va arribar a París ple d'illusos, però amb tan

pocs diners que se li acabaren molt abans d'haver-ne pogut guanyar.

Un dia, trist i avorrit, va entrar a Notre Dame per a resguardar-se d'una pluja fina i penetrant, d'aquella “lluvia parisina” tan literària, però tan molesta.

En veure'l entrar, una monja es va dirigir cap a ell, i presentant-li una enorme bossa de cuir, li digué:

—*Monsieur, pour les pauvres!*

El nostre home, que anava amb les mans a les butxaques, va treure'n una i la ficà decididament dintre la bossa, extraient-ne un bitllet tot rebregat de vint francs.

La monja, creguent haver rebut un donatiu, li digué:

—*Merci, monsieur!*...

Quan ens ho va explicar J..., ens deia admirat:

—Vaja que no es pot negar que la beneficència està ben organitzada a França!...

ANEM

Comparances

—Ja ho veus, de la col·lecció en vol set milions i a nosaltres, per un quadro, ens va donar vint-i-tres pessetes.

El tren dels diumenges a l'estiu

PERTENECE A LA BIBLIOTECA DEL ATENEU BARCELONÉS

Es van a divertir, però suen més que tota la setmana treballant.

—Ha llegit el discurs d'En Lerroux a Saragossa?

—Sí.

—I què li sembla?

—Com què no les pot haver, diu que són verdes.

L'afer de la col·lecció Plandiura

Aquests dies ha sonat un nom que des de els dies de la dictadura no havia tornat a sonar: el del senyor Plandiura. El nom del senyor Plandiura era conegut dels artistes: perquè els comprava, regatejant, les seves obres. Però no era conegut del públic.

Calia la dictadura, aquella dictadura que tragué tants noms de l'ombra per a tornar-los a l'ombra. El nom del senyor Plandiura, gràcies a la dictadura, tingué una aurèola de simpatia inefable, de patriotisme cent per cent, d'esperit de sacrifici. Aquesta aurèola li donaven els noms dels seus amics d'aquell temps: Martínez Anido, Primo de Rivera, baró de Viver, Milà i Camps, Cambó, Joaquim Montaner. Sempre el nom de senyor Plandiura anava unit a aquests altres noms. I al de l'Exposició: aquella Exposició que només ens ha deixat que deutes i misèria, aquella Exposició que enriqueí a més d'un patriòtic. Després del catorze d'Abril, el nom del senyor Plandiura i el dels seus amics en monarquisme retornaren a l'ombra.

Ara el gest d'alguns dirigents d'Esquerra ha tornat a donar actualitat al nom del senyor Plandiura, l'ha ressuscitat. Es tracta de comprar la Col·lecció Plandiura en set milions de pessetes. Es tracta que la Col·lecció Plan-

diura no emigri. Es tracta d'enriquir els museus de Barcelona. Es tracta de moltes altres coses.

Però es tracta, sobretot, de set milions de pessetes. I set milions de pessetes tenen importància, senyors regidors. Més importància de la què sembla, perquè fins ara l'Ajuntament ha fet el pobre, no podia començar obres per a resoldre el problema de l'atur forçós—i aquest sí que es un veritable problema—, no podia crear les escoles necessàries.

Però, segons sembla, pot comprar les obres d'art antic i modern de la Col·lecció Plandiura. Amb aquest motiu a l'Ajuntament s'han format dos grups: els que volen adquirir sigui com sigui la col·lecció, i els que comprenen que no es pot adquirir per manca de mitjans. Adhuc hi ha hagut el perill—gràcies a la tossuderia dels què han armat el conflicte—d'una escissió entre els regidors de l'Esquerra.

Aquest afer—del qual són protagonistes uns regidors, un Banc i el senyor Plandiura—ha tingut unes característiques que no ens agraden massa. Com totes les coses la base de les quals és el diner, l'afer Plandiura té als ulls de molta gent un aspecte tèrbol. L'interès dels que de totes passades volen adquirir la Col·lecció tal vegada

sigui desinteressat, jo ho vull creure així, però no ho sembla.

I no n'hi ha prou amb ésser honrat. Cal, a més a més, semblar-ho. I no tenen cap eficàcia—o bé en tot cas tenen una eficàcia al revés—les notes oficioses que pretèn presentar la campanya contra l'adquisició de la Col·lecció Plandiura com una campanya de drets. Si ho fos, no s'hi sumaria L'ESQUELLA DE LA TORRATXA. Ni jo escriuria ara aquest article. Aquest no és un problema de dretes o esquerres. Aquest és el problema de poder o no poder comprar una col·lecció d'art. Es perillós complicar les coses deliberadament.

A mi em semblaria molt bé que Barcelona enriqueís els seus Museus amb la Col·lecció Plandiura. Però em sembla més bé—encara que d'això en diguin quatre pobres diables escriure de cara a la galeria—donar pa als pobres, treball als obrers i educació als infants.

Si damunt l'Ajuntament de Barcelona pesen tants deutes—els de l'Exposició, els de les disbauxes de la dictadura—el bon sentit aconsella privar-se dolorosament d'adquirir aquestes obres d'art. Perquè privar-se'n significa no adquirir un deute més.

LLUÍS CAPDEVILA

Llampecs ciutadans

LES NOIES DE L'AIXAMPLE

A l'Aixample les noies són diferents que les d'altres indrets de la ciutat i majorment hi ha una varietat de noies que només en veure-les hom es diu categòricament: "aquesta és de l'Aixample", de la Dreta o de l'Esquerra, però de l'Aixample. N'he conegut algunes, gairebé totes elles viuen soles en un piset bufó i menut com una capsa de llaços...

Aquests pisets moderns d'ara són derivats d'aquells altres, de quan els nostres pares o els nostres oncles feien el corredor i regalaven un "pis de quinze duros", amb *letricitat* i tot, a la xicota, causa de les seves disbauxes.

Tenir un pis a l'Aixample és el comble de l'orgull d'una dona fora de llei matrimonial.

Les noies d'ara han canviat per complet. Així com abans eren motiu d'escàndol del veïnat si sortien de casa, i motiu de xerremeques si no en surtien mai, ara és diferent.

Avui la noia de l'Aixample porta la batuta de la ciutadania, segueix com cap altra el ritme de la moda i els veïns ja no es preocupen d'ella per a res.

Jo en conec una que es diu... posem-li Paquita, que fa deu anys que viu sola; és bonica, és elegant, és bona noia.

L'home que la va perdre era no cal dir-ho, un viatjant de gèneres de moda. Ara s'ha establert pel seu compte.

—En Royo i Villanova al Congrés?
i ambé hi vui ésser-hi jo!

La meva amigueta viu soleta en el seu pis, resignada a ésser sempre la dona de l'Aixample, la dona que rep la mesada puntualment i la visita puntualment també.

Ella no surt a passeig perquè els veïns no li puguin dir res a ell.

I no surt amb ell tampoc perquè la família d'ell no ho sàpiga...

Una dona així té totes les qualitats sobrants per a ésser una dona "leyal" de casa seva.

No ho és, perquè els homes e. que menys apreciem són les virtuts.

Mentre ens rebí amb camisa o païama, els llevís pintats, les xinelles capritxoses, ja ens donem per satisfets.

La noia de l'Aixample ho sap tant bé quin és el seu destí, que per res del món tracta d'alterar els costums.

D'aquelles noies, el dia que un home observador s'en adona i n'agafa una pel seu compte, en surten les mestresses de casa per excel·lència, i també les dones de... plaer més intel·ligents i més despreses.

Es, sens cap gènere de dubte, la dona de ciutat que més s'apropa al model aquell que ens va en bonhora retratar Musset.

Les Mimi Pinsons només es poden trobar a l'Aixample. Les dones del centre no serveixen, i és degut a què com l'heroïna de Musset, aquestes noies han nascut per estimar. Són làmpares permanents de l'amor que mai poden migrar-se. Són foc sagrat, pobretes noies que l'egoisme d'un vetes i fils, o d'un fabricant de samarretes tenen recloses en la gàbia de llaços del seu piset.

El dia que un d'aquests sultants de guardarropia s'atreveix a treure-les al carrer, formen aquelles parelles edificants que en tranvia van al teatre, al restaurant ens fan creure que no està del tot trencada encara l'aliança dels dos sexes. Que encara hi han dones que viuen reialment enamorades dels seus homes!

I és que per aquell minut, durant el qual la noia de l'Aixample comprèn que la prenen per dona lligítima, amant corresposta, en dona tota una vida de sacrifici, de dona de luxe, de viure entre llaços, entre sedes. Però també sense altra companyia que la d'"ell", quan ve de "visita", i la dels seus pensaments que li diuen tot el poc compensada que és aquella fidelitat de Pinson moderna.

FRANCESC OLIVA

Homenatge a Josep Tarradellas

Diumenge passat, a l'Ateneu Pi i Margall de la Barceloneta, es celebrà un homenatge al diputat a Corts i Conseller de la Generalitat En Josep Tarradellas.

Al migdia tingué lloc un vermut d'honor, al que hi varen concórrer més de cinc-centes persones, la qual cosa prova la molta simpatia amb que compta el senyor Tarradellas.

Després de parlar diversos oradors, entre ells els diputats a Corts senyors Riera i Puntí i Lluhí i Vallescà, el senyor Tarradellas s'aixecà emocionat a remerciar l'homenatge, acabant amb aquestes paraules: "Jo seguiré treballant per Catalunya i pels meus ideals".

Els concorrents l'acomiadaren amb una gran ovació.

Vistes madrilenyes

Els amics d'En Royo Villanova.

Teatre de la ciutat

CAL INSISTIR

El senyor Folch i Torres surt en defensa de la col·lecció Plandiura, i ens amenaça amb el papu de Madrid; nosaltres responem que a Madrid no els interessa res romànic.

La col·lecció Plandiura sols interessa als catalans, als de casa.

Si aquesta col·lecció estigués composta de quadros de Goya, Velàzquez o Greco, aleshores ja fóra una altra cosa, i potser nosaltres mateixos la rebutjaríem. Ja veu, doncs, el senyor Folch i Torres que l'únic argument que planteja queda descartat.

Demés, ens podria dir el senyor Folch i Torres unes quantes coses que li preguntarem: Vostè creu que la majoria dels quadros de pintors contemporanis tenen un valor per al museu de la ciutat? Ja té en compte que les antiguitats, de dos anys a aquesta part, han sofert una baixa d'un 40 a un 50 %?

El senyor Plandiura, està disposat a fer un balanç del preu que li ha costat, i pagant-li al doble, vostè creu que pujaria tant la quantitat amb el preu que demana?

Vostè, senyor Folch i Torres, no creu que s'hauria d'escoltar la veu dels pobres víctimes dels antiquaris?

Ara, que si fa el balanç, haurà de descomptar aquelles pintures murals que el bisbe Miralles va vendre als Estats Units, i que segons tenim entès, n'hi varen donar cent vint mil duros.

Demés creiem que aquell antiquari alemany que ara fa un temps, quan encara les antiguitats no havien so-

fert aquesta baixa, aquesta depreciació d'un 40 a un 50 %, n'hi ofería un milió de duros, estava en lo just.

El nou exèrcit lerrouxista

ESPECTACLES D'ESTIU

Hi ha una puja de revistes, direm millor si diem de revistetes.

COMIC

"¿Qué pasa en Cádiz?" Es la mateixa revista estrenada al Tivoli. Ha passat al Còmic. En farem un altre resum que gairebé serà el mateix. Ni revista construïda, ni presentació, ni gust, ni novetat.

POLIÓRAMA

"Las Noches de Cabaret". N'hem parlat. Un passatemps. També—independentment del què es fa—, aneu al teatre per veure Cándida Suárez i Maria Caballé.

TIVOLI

"La Pipa de Oro". Revista. El mateix de sempre, invariablement el mateix. I invariablement com sempre, el mateix de sempre, un parell de dones. En el Tivoli són Margarida Carvajal i Liانا Gracian.

VICTORIA

Revista: "Como están las Mujeres!" Ens factura el fardell el teatre "Maravillas", de Madrid. Es pot dir que sabem ja el què serà la revista. Un "Pichi", més o menys disfressat, en mascle o en femella; uns "mantones"; pebre "xulapó", el número del "xotis apetonat" i el número de les "noies modernes". Facturació de Madrid vol dir mercaderia rerasegada.

Quatre teatres de revista a Barcelona, set o vuit dones de revista, i cap revista. Entre els teatres de revistes conegudes

hi incluíem el teatre Victòria, amb revista que no coneixem, però que es pot dir que coneixem sense conèixer-la. En aquesta revista hi haurà, com en les altres—i no res més—, un parell de dones que faran de bon veure: Tina de Jarque i Pilar Escuer.

La revista, en mans dels revistaires i músics madrilenys, ha quedat reduïda a ben poc: a la presentació d'un parell de dones envoltades de 30, 40 ó 50 dones més, i amb menys roba, a uns saltets, a unes giravoltes, a unes precacitats, a una dotzeneta d'aixecades de cama i a una general aixecada de camisa. Pobre gènere que s'ha d'apuntalar a l'amuntegament de carn i en les passarelles per a fer ensumar la carn al públic, i no a l'enginy, el bon gust i en l'originalitat dels que pasten i enformen el pastell.

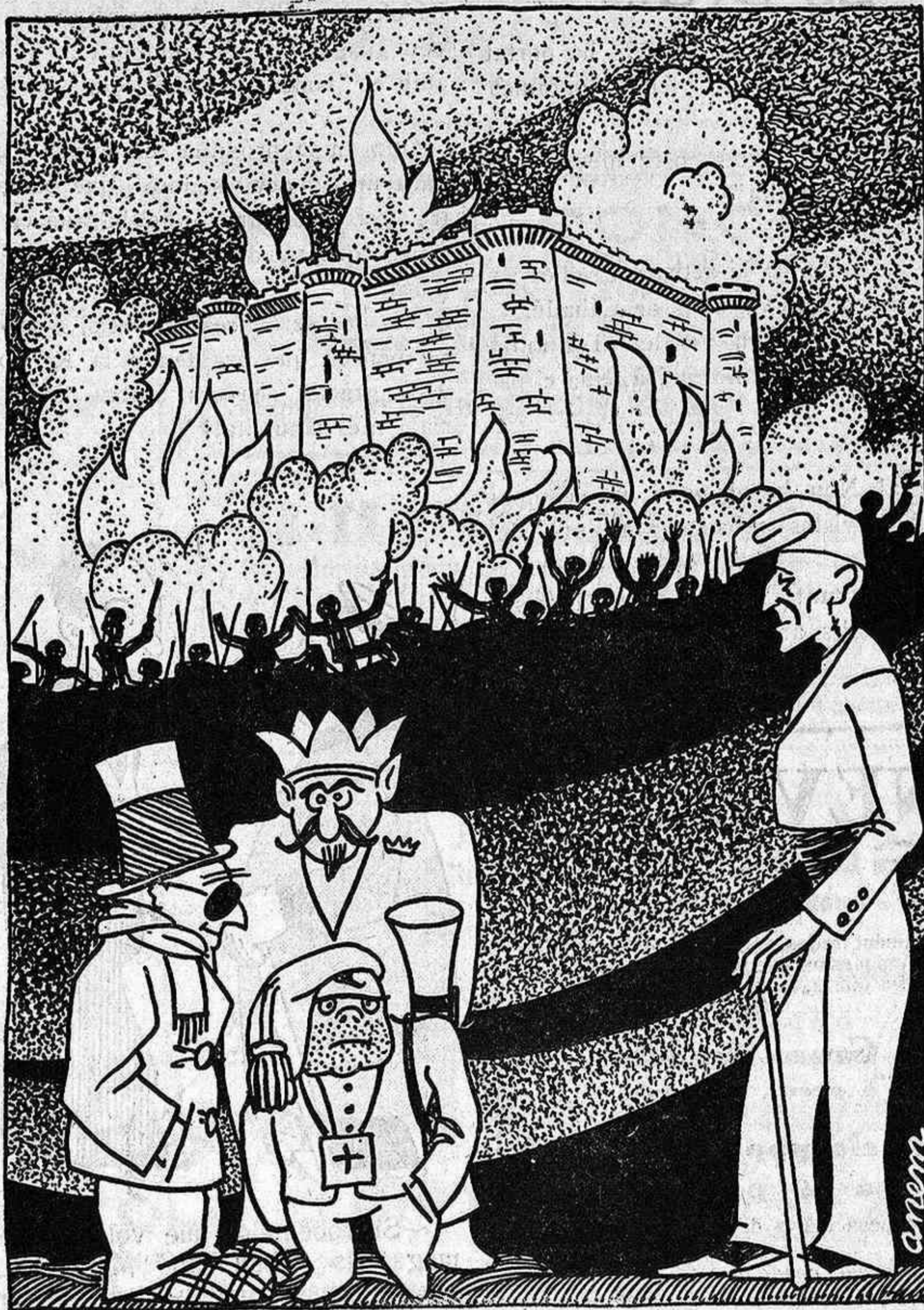
Si Work fos aficionat a la carn, com tants d'altres de bon gust carnal, preferiria anar a torrar-se a les platges de Badalona, de Mongat o de Castelldefels que anar a veure les revistes madrilenyes. En aquests llocs s'hi respira mar i carns banyades. La carn que es torra al sol és molt més estiuenca que la carn d'escenari, empotingada i a prova de reflector. No és doncs estrany que singuin legió els qui—independentment de fer salut, bronze, i pulmó—, giren l'esquena als escenaris barcelonins i actuen de compar-sa en aquestes teories juvenques que evolucionen per les nostres platges, amb més ritme que les mitges girls dels teatres de revista, i amb més bellesa de nuditat que les típies i vice-típies que es mig despullen dintre dels vestits de Max Weldy, o s'engiponen les realitzacions dels figurins dels Zamores o dels Retanes.

Madrid podia ben quedar-se amb aquestes seves revistes d'hivern que ens envia a l'estiu. Terra de mar la nostra, quan vol veure nu, res més que nu, el va a veure a les platges que el fan pur i verament artístic. Resta per a uns quants, els despullament farcit de les revistes dolentes i la murga sonora i els estirabots que enfanguen aquest nu.

BARCELONA

No arribem a temps per parlar de "Conxa Moreno", la darrera estrena que Carme Díaz ha fet al Barcelona.

Però, ai las!, que resulta ben feixuc pels admiradors de l'actriu que hi ha en Carme Díaz el fet que, per anar a admirar-la, ens haguem d'empassar qual-sevol obra de Luís de Vargas, un Arniches castanya, de tres quilats.

Aniversari

—Si el 14 d'abril haguessim fet el que feren els francesos el 14 de juliol, la República no tindria aquests enemics!

WORK, ETERN DESCONTENT

Un llegidor ens ha dit: "A Work no li plau res!"

No és cert. A Work li plau el què té un valor d'art. I Work sap que els camins que anem a Roma són molts.

"No us plau la revista, Work? Per què?"—ens ha dit un altre.

Contesta. La revista ens plau. No ens plau la barra d'amagar-se, per a guanyar diners, darrera la carn i les riallades

d'unes dones. També l'art té el seu "marronisme". I queda escrita la paraula, malgrat resulti forta.

Hem arribat a un temps que exigeix protestaris. Els coformats són masses. I es conformen per efectes que ben poques vegades es poden confessar.

Work creu en l'eficàcia d'insistir. La veu, encara que cridi en el desert, és veu.

S'ha de creure que vindran dies millors, de reacció.

WORK

LA HERNIA

Guarida per 50 pessetes

per mitjà del nou VENDAJE PERFECT. De gran comoditat, s'emmotlla al cos com un guant i no té rival al món. Assaigs gratis de 10 a 1 i de 4 a 7. CARRER AMPLE, 14, prop de la MERCE, Casa Palau.

ES DIU...

Que "¿Qué pasa en Cádiz?" ha portat discussions, disgustos, plets i paraules gruixudes.

Sí, ha portat moltes coses menys pesetes a la "taquilla".

Que a l'Olympia hi actuarà els dies 23, 24 i 25 la companyia Saus de Caballé.

I l'"empresari" en Perales. Tot anirà bé si hi va gent, i si no tindrà feina el paritari.

Que al Nou ha debutat una companyia de revistes cubanes amb arts del país.

No serà tant, perquè a les llistes i consten molts artistes coneguts del Paral·lel.

Que al Victòria també hi actua gènere frívol. Si, vaja, és la malaltia de moda com passarà a la temporada d'hivern amb el "vodevil sonor". Quin fàstic!

Que en la pròxima temporada s'estrenarà un "vodevil sonor" que passa entre "reis" del carbó, del bacallà en safina (que va dir l'Heras) i de la pega dolça.

Ara tot seran reines i reis, ¿però que no penseu que ara tenim la República? Més gràcia, senyors autors, més gràcia i més actualitat!

BRIK

—Si trobeu algú que vol passar d'amagatotis PILDORAS MARAVILLA contra la tisi, felicitau-lo en nom meu, com a alcalde i com a metge. No'm cansaré mai de recomanar-les.

ESQUELLOTS

Hi han uns obrers d'Obrers i Construccions que s'han quedat sense feina.

I ara es dediquen a desempedrar els carrers.

Deu ésser perquè, així, torrin a tenir feina.

Cada dia hi ha més afició a enviar-nos guardies d'assalt.

Venen a fer practiques, a assajar.

Don Lacandru a Saragossa, ha fet un altre discurs. I ha dit que no té ganes de governar.

Però ningú no l'ha cregut.

En el discurs Lerroux, després de dir que no volia governar, ha dit que quan governaria cridaria homes de tots els partits.

Si, vaja, ja hi veiem els de l'Unió Patriòtica.

Hi ha un grup de catalans que volen fer un homenatge a Royo Villanova.

L'homenatge consistirà en regalar-li una gàbia.

Imp. "L'Esquella". — Om, 8, Barcelona

LA BEGUDA DE MODA

De veritable suc de pinya americana

Telèfon 18301

NEVERES "GLACIAL"

Per a establiments i ús domèstic

Sumament fredes, sòlides i pràctiques, són econòmiques pels seus preus, la seva poca despesa diària, gran utilitat i perllongada durada

Grans models a preus moderats

Models populars de 26 a 70 pessetes

Despesa diària des de 10 cèntims

Construcció i venda directa:

Benet i Mercader, 26, al costat de l'estació de Gràcia i del Teatre Bosc

EROTYL

Específic de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulante de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinérgic i homo-estimulasa de les glándules interspicuals. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

HOTEL SEGUR

Clarís, 8 - Telèfon 21525

No manqueu cada dia, a les sis de la tarda, a les subhastes populars de l'
HOTEL SEGUR

CLINICA GALLEGO

Carrer Nou de la Rambla, 18 - Telèfon 24055

Vies urinàries Consulta de 10 a 1 i de 4 a 7
Festius: de 10 a 1

**Pell - Sífilis - Pròstata - Matriu
Electroteràpia - Impotència**

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

La terrible feridura.

(APOPLEXIA)

S'evita i cura amb el famós

ANTIAPOPLÈCTIC VALLVERDÚ

Flascó, 10 pessetes, a totes les farmàcies

Detalls: Laboratoris K L A M - Reus

VIES URINARIES

Curació especial garantitzada i ràpida de la blenorràgia i les seves complicacions - Avariosis, Pell, Morenes, Diatèrma

CLINICA FONTOVA

Carrer Nou de la Rambla, 4 (abans Conde del Asalto)
D'11 a 1 i de 5 a 7 Econòmica, de 7 a 9

TEATRE COMIC

PALAU DE LA REVISTA

Avui, divendres, nit: El sorollós èxit

¿QUE PASA EN CADIZ?

creació de CELIA GAMEZ

Es despatxa a tots els Centres de Localitats

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret d'1 a 4 matinada

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374
Tarda a les 8,30 :: Nit a les 9,30

El millor programa de varietés - 60 ARTISTES - Joventut, Art, Luxe, Bellesa, Distinció - ESTER - LUCENTINA - BENÍTEZ
GERMANS RICARDO - MARINA LÓPEZ

Pilar Aranda - L. Velazco - Flor de Mallorca - Julia Reyes

ANITA FLORES

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

**OBRES COMPLETES
d'Ignaci Iglesias**

ELS VELS * FRUCTIDOR

Amb un pròleg de PERE COROMINES

Vuitè volum

5 pessetes

DICCIONARI

**Català-Castellà
Castellà-Català**

Preu: 15 pessetes

Per A. ROVIRA I VIRGILI

NOTA. Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorguen descomptes.

El "Pelele"

Un quadro que manca a la col·lecció Plandiura.